

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Arnestus Episcopus Joannem Regem, bona Ecclesiæ usurpantem,
Anathemate percellit, eâque ipsâ in re, summa Arnesti moderatio.
Narratur caussa Archiepiscopatûs Pragensis hoc tempore erecti. Caput II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

ezickiorum, qui jam *A. 1334. sub Arnesto (adhuc Decano) Missam*
 de Beatissima Virgine in *Aurora canendam in Ecclesia Pragensi S.*
Viti fundarat, quâ de re plura habes apud Hagekum Anno citato.
Recitabant iidem Clerici Horas Beatissimæ Virginis, ut Carolus
Imperator in vita sua commemorat: recordatus sum, ait, de mira-
culo, seu de visione, quæ in die B. Virginis in Assumptione S. Ma-
riæ in Tarunso mihi contigerat; & ab eo tempore concepì ad
honorem ipsius Gloriosæ Virginis horas quotidie decantandas in
Pragensi Ecclesia ordinare, ita ut de ipsius vita, gestis & miraculis
quotidie nova legenda legeretur. Quod postea factum est, &c.
Tota hæc Visio Caroli, suo loco opportunius adducetur.

*Carolus Imp.
in Vita sua ex
edit. Marquar
di Ereherb.*

Vide l. 2. c. 10

Arnestus Episcopus Joannem
 Regem, bona Ecclesiæ usurpantem, A-
 nathemate percellit, eâque ipsâ in re,
 summa Arnesti moderatio. Narra-
 tur caussa Archiepiscopatus Pra-
 gensis hoc tempore
 erecti.

Aug. 11 41.

CAPUT II.

Accidit inter hæc quiddam, cui nisi prudentia *Arnesti* Epi-
 scopi per *Principem Carolum* occurrisset, in summum
 respublica Christiana discrimen apud *Bohemos* adduci vi-
 debatur; narrabo brevissimè, nam ea res Archiepisco-
 patui

Ioannis Boh.
Regis, &
Nanceri Epif.
Vvratisl. si-
multates.

Carolus Imp.
in Vita sua.

Die Palmariū
A. 1337.

Schickfus. in
Annal. Silis.
l. 1. C. 29. &
l. 3. C. 1.
Michon. hist.
Polon. l. 4.
C. 23.
Cramerus hist.
Polon. l. 12.

Nanceri Epi-
scopi forti-
tudo, aut du-
ritia.

patui erigendo causam dedit: *Nancerus* erat *Wratislaviensis* Episcopus ex Nobilitate *Oppolienſi*, Vir acerrimus, & Ecclesiasticæ libertatis læsæ severissimus vindex; is præterea, *Polonæ* nationis studio, Regi *Bohemiæ Ioanni* infestus, nè Rex (ut caperat) *Silesiam Bohemiæ* conjungeret, omni ope resistebat. Arcem habebat Episcopus ad *Silesiæ* fines, *Mielicæ* nomine; eam Arcem Rex seu vindictâ, seu causam ad irritandum hominem quarens, seu revera quòd *Polonis* (tum hostibus) transitum in *Silesiam* intercludere vellet, tradi sibi petebat, ut tueri *Silesiam* posset; cuius rei necessitatem *Carolus Imperator* in vita sua ostendit. Arcem ab Episcopo negatam, Rex proditione *Henrici Archiepiscopi Wratislaviensis* occupat, imponitque adversus *Polonos* præsidium. Obiecit fortè eo tempore *Henricus* ejus nominis IV. *Wratislaviensis* Princeps sinè liberis, eumque Principatum moriens, confectis ritè tabulis, *Bohemia Regno* donarat. *Ioannes* ut possessionem adiret, *Wratislaviam* venit, ibi in Cœnobio *S. Jacobi* versantem, nihilque tale timentem, *Nancerus Episcopus*, amissæ arcis contumeliâ accensus, aggreditur, *Regemq;* solenni carimoniâ in Procerum & Senatûs Civici coronâ, *Diris* devovet magnâ severitate (nolo dicere acerbitate) verborum. Nihil respondisse Regem aliud ferunt, quàm imprudentem Sacerdotem querere à quo periret possit; sed ignobili sanguine non decere manus regias inquinari. Senatûm *Wratislavienſem* adeuntem, & miciora consilia Episcopo suo svadentem, eâdem pœnâ & anathemate teneri *Nancerus* pronunciat, jubetque eos cum suo *Regulo* (ita loquebatur) è conspectu facessere. *Reguli* vox ad Regem *Ioannem* properè delata, magis quàm *Execrario* pupugit; quæri ex *Nancero* jubet: qui ita se, contumeliosè *Regulum* appellâset, quem *Regem Bohemiæ & Poloniæ* (eum enim titulum gerebat) Prutenorum victorem, Tartarorum domitorem, & *Cæsaris filium* sciret? respondit *Nancerus*: *Regem non esse, qui in Regno Archiepiscopum non haberet.* Altè in animum Regis penetravit responsum; itaque jam antè Libertari Ecclesiæ gravis, tantâ insuper acerbitate læsus, cum gratiam Anathematis sibi ab Episcopo fieri petiisset, neque obtinisset, veluti si justam

stam iram concepisset animo, Episcopum *Nancerum*, & Canonicos urbe ejicit (non satis sibi tutam esse vitam inter Episcopi insidias caussatus) neque hoc maleficio contentus, bonis omnibus Canonicos exuit, simulque propositis libellis per omnem *Silesiam* Bona Ecclesiarum à Ducibus jubet occupari. Grata res in vulgus & Optimates, ac *Boleslao Lignicensi Duci* præcipue placuit. Certatim pulsus Sacerdotibus, regnare sibi profani homines videbantur, solidoque quadriennio ditionibus Canonicorum, & optimis Sacerdotijs, uxores & liberos ditaverunt. Moritur interea sanctissimè in exilio *Nancerus Episcopus* A. 1341. cui *Brzetislaus Pohorzelecicus Silesius*, gente Grimalius, vir doctus & probus (5. Maij) absens in studijs *Bononia*, sufficitur; is se non modò successorem dignitatis, sed etiam jurium ratus, litem adversus Regem renovabat; & quamvis *Carolus Princeps* Optimus, *Arnesto* autore, lites omnes finire obedientià tentasset, ac *Wratislavia* publicè coram Episcopo & Senatu *Wratislaviensi*, Patronum se & Vindicem Ecclesiæ professus, omnes Ecclesiæ per *Silesiam* ditiones reddere promississet, *Rex* tamen *Pater* cunctabatur. Anno igitur 1343. à *Brzetislao* Episcopo *Wratislaviensi* in auxilium vocatus *Arnestus*, Regem *Ioannem* ut contumacem, Ecclesiæque communione indignum, anathemate publicè dicto, declarat. Ea tamen res omni contumelià & acerbitate caruit ab *Arnesto*, qui naturà mitissimus, in summa sententiæ severitate, humanissimam quandam rationem invenit, quæ Regem iracundià præcipitem, & ad ultionem quærendam exercitatum, non, quod timebatur & pronum erat, ad desperationem, sed ad factorum pœnitentiam, & quærendam *Rome* misericordiam, flexit. Nam ad hoc tempus Episcoporum stricta in se judicia ridebat; at *Arnesto* accedente, velut jam ore Divino damnatus, quò progressus esset, vidit, & ad causam dicendâ cum Filio *Carolo* Romam abiit, non modò non iratus *Arnesto*, sed benevolus, & ad honorandam ejus virtutem novâ aliquâ dignitate, ut mox dicam, benè animatus. Nimirum, quod affectibus humanis agitur, licet divinum sit, humanum esse creditur;

Bona Ecclesiarum in Silesia quadriennio occupantur.

Moritur *Nancerus*, *Przedslaus* vel *Brzetislaus* eligitur.

Anathemate *Rex* *Ioannes* ab *Arnesto* icitur.

Pontanus in *Ernesto*.
M. S. Vita.

Impotentia affectuum sententiam corrumpit

tur; quod ratione & moderatione fit, divinitatis cujusdam apud subditos auctoritatem acquirit.

Notæ in Caput II.

Nancerus erat. In laudando, aut contra in reprehendendo Nancero discrepant historici: Silesij (ut Curæus, & Schickfus. L. 1. C. 29.) inhumanitatis & imprudentia Episcopum accusant; accedit Raynaldus, qui in Annalibus Ecclesiasticis Nankeri responsum, aculeatas & insolentes voces, ac temerè in Regem jactas, appellat. Contra Poloni, (ut Micchowius L. 4. C. 23. hist. Polo. & Cromerus loco cit.) defendunt, atq; ut heroicum, & sanctissimum pro libertate Ecclesiastica ejus factam & responsum commendant. Quid ipse sequar non habeo, illud vel in dubitatum statuo: etiam optimam causam, dum modus non tenetur, quodammodo corrumpi, adeoq; Regem, quacumq; ex causa plebebat, maledictis & contumelijs onerari non debuisse. Inerat, omnino quædam asperitas Nancero, ob quam olim causam à Rege Poloniæ Loctico verberatus, Cracoviensem Episcopatum amisit. Aliter cum Regibus, aliter cum privatis agendum suadet humana (& que huic velat superedificatur) cœlestis prudentia. Etiam prolata in nocentissimum reum à Iudice sententia, carere tamen quæstus contumelijs debet.

Rayn. in Annal.
Eccles. A. 1346.
N. 62.

Apud Reges
aliter, quam
apud priva-
tos loquen-
dam.

Silesiam Bohemiæ conjungeret. Quæ id ratio-

Silesia Bohemiz conjuncta publicis Principum Silesiæ instrumentis.

Odoricus Raynaldus Tomo XVI. A. 1335. N. 57.

ne factum sit, optimè Authenticis Instrumentis omnium Silesiæ Principatum ostendit Schickfusius in historia Silesiæ toto libro secundo. Idem scripsit in Annalibus Ecclesiasticis: Odoricus Raynaldus Tomo XVI. Anno 1335. N. 57. Scriptores vicini in contrariam partem nituntur. Mihi Carolus Imperator pro omnibus est; cui utpote Regi, & Cesari justissimo & veritatis amantissimo, sui temporis acta scribenti, Principi piissimo, visionibus cœlestibus, & miraculis & post mortem incorruptione sui corporis à Deo dignato, cui Regni omnia arcana & tractatus erant in manibus, Carolo, inquam, plus credo in negotijs sui sæculi, quam historicis omnibus, qui hoc & priore sæculo

saeculo sunt nati. Ita igitur in Vita sua scribit: In Willegrado super Danubio apud Regem Carolum I. (*Ungaria*) invenimus (*de se scribit*) Patrem nostrum (*Joannem Regem Bohemia*) ibique fecit idem Rex Carolus pacem inter Patrem nostrum, & Cracoviae Regem; ita quod renuntiaret Pater noster juri sibi debito in inferioribus Provincijs Poloniae. Rex verò Cracovia renuntiavit Patri nostro & Regno Bohemiae pro se & Successoribus suis, Regibus Inferioris Poloniae, in perpetuum de omni actione omnium Ducatum Silesiae, & Opoliae, & Civitatis Wratissaviae. Nam antea erat dissensio inter eos: quoniam avus noster Wenceslaus II. Rex Bohemiae, possederat inferiorem Poloniam praedictam cum Ducatibus Cracoviae & Sandomiriae, ratione unicae filiae Przemyslai Regis inferioris Poloniae, & Sandomiriae, quam acceperat in uxorem. Qui Przemisl post mortem suam dederat avo nostro, & Coronae Regni Bohemiae in perpetuum tam Regnum, quam Ducatus possidendos. Casimirus verò praedictus erat Patruus ipsius Dominæ, & dicebat se jus habere in Regno Poloniae inferioris, asserendo: quod femina non posset hereditare in Regno. Et sic guerra à longis temporibus duraverat inter Reges Bohemiae, & Casimirum, ac Patrem suum quondam, Wladislaum Regem Cracoviae, seu inferioris Poloniae. Sicque illa guerra concordata fuit per praedictum Regem Ungariae, qui propter hoc ligavit se, & promisit, &c. *Hec Carolus Imperator, clarissime rei statum explicans, in vita sua, in Editione Hanovienfi (Anno 1602.) inter alios historicos Bohemiae, quos Freherus dedicavit Christophoro Radzivilio S. Rom. Imp. Principi. Eam verò Casimiri Regis Poloniae renuntiationem authenticam recitat Schickfus: in Annalibus Silesiae L. 3. C. 16.*

Carolus Caesar quid de Silesia Bohemia Regno adjuncta scribat.

RIXA ea filia dicebatur.

Moritur Nancerus sanctissimè. Ita Miechovius L. 4. C. 43. Id factum Anno 1341. 10. Apr. Idem Miechovius narrat, à quadam Pia femina in ejus morte caelestem musicam auditam, eidemq; revelatum, animam Nanceri ab Angelis in caelum deferri. In exilio obijisse traditur, quod de Wratissavia intelligendum, nam Nixae in ditione sua obijt.

Nancerus Nixae obijt.

M

Affe.

Affectus ni-
mij compri-
mendi, ne in
transversum
agamur.

Affectibus humanis. *His quidem omnino carere non potest humana natura, ut exemplo Christi & Sanctorum (contra Stoicos) ostendit Maximilianus Sandæus S. I. in Pædia Academici Christiani, in Grammatica rit. Interjectio; sed moderandi sunt & comprimendi, ut idem probavit. Exemplo Arcûs id illustrat Seneca L. 1. de Ira C. 9. quem, ut lubet, adducimus, aut remittimus. In festis diebus offerendum esse cor DEO sine affectu S. Synesius Episcopus monuit (in Conc. Panegy. ex edit. Dionysij Petavij S. I.) Craterem, inquit, sobriâ mixturâ plenum DEO in festis offeres. Spiritus sanctus non solet adesse, ubi tumultus & necessitas, sed ubi libertas, id est dominium passionum. Ubi ira (ait Synesius epist. 67.) & furor inconsultus, & pervicax animi motus ad agendum præit, quâ fieri potest, ut ei rei Spiritus sanctus interfit? Quam sæpe, quæ ex illo motu facta sunt, cuperemus revocare! Aristoteles hoc quoq; vidit 3. Ethicor. C. 6. & comparat affectus turbulentos, homini ex alto in caput cadenti, eamq; similitudinem ex Aristotele descripsit Seneca L. 1. de Ira C. 6. ut notavit J. Lipsius.*

Actio 1343.
1344.

Arnestus auctoritate summi Pontificis, misso Pallio, creatur Archiepiscopus, primûmque Lapidem in fundamenta Pragensis Templi ipso, quo Pallium induit, die consecrat & collocat.

CAPUT III.

Causa interim *Wratislaviensis* coram *Clemente VI.* ejus nominis Pontifice, jaçtabatur, & calebat, ut ita dicam, judicium; hinc *Joanne Rege*, potentiâ Regiâ pugnante; illinc